

36 Aar siden, at Jøderne ere blevne regnede for ligeberettigede Borgere, som Loven ikke har belagt med noget Had, saaledes som det engang har fundet Sted. Justitsministeren har vistnok anvist en Vej, hvorefter de, som ikke troe paa Nødvendigheden af dette Lovudkast, dog kunde berolige deres Samvittighed ved at lade det passere i den Form, hvori det er anmeldt i Forslaget Nr. 7. Det kunde nu være ganske godt, dersom ikke Ministeren strax havde borttaget Trosten ved at sige, at hans egen Samvittighed ogsaa finder Hvile i dette Forslag, idet han nemlig erklærer det for blot en Reactionsforandring. Naar man saaledes river ned, hvad man lige iforveien har opbygget, troer jeg, at man ikke udretter Meget; men jeg troer heller ikke, at det er nødvendigt at berolige Samvittighederne enten i den ene eller den anden Retning; jeg troer, at dette Lovforslag i hvilken som helst Form, det end nu maatte faae, dog vil gaae igjennem, ikke fordi Majoriteten troer, at det er nødvendigt, men fordi man ikke vil brydes med Ministeriet om en Sag, som de Fleste ansee for ringe. Derfor troer jeg, at Loven vil staae sig; men ved Hjælp af min Stemme skal det aldrig skee.

Cultusministeren: Jeg burde maaskee have overladt Ordet til min ærede Collega, som nu forlangte det; men, da jeg allerede tidligere havde begjært det, vil jeg dog nu med hans Tilladelse udtale mig. Hvad jeg har at sige, er hverken i og for sig Meget, ikke heller skal det blive sagt udførligere, end hvad Sagen i høj Grad gjør nødvendigt; men det skal gaae ud paa at klare den Betragtning, som for mig er den væsentlige, med Hensyn til Behandlingen af det forelagte Lovudkast, og klare det navnlig for min Deel, forsaavidt jeg som Medlem af Ministeriet ogsaa har taget Deel i Lovens Behandling. Det blev sagt af et Medlem af Thinget igaar, at Afgjørelsen af denne Sag vilde indeholde et Præjudicat, og at Ministeriet ved at sætte Loven igjennem ønskede at faae et saadant Præjudicat. Jeg tilstaaer, at jeg ikke begriber, hvilket Præjudicat der skal ligge i Afgjørelsen af dette ganske enkelte specielle Spørgsmaal. Naar der skulde ligge et Præjudicat deri, maatte det formodentlig gaae ud paa, hvad der blev sagt af et Medlem af Thinget, som

siddet her for Sorø Amt. Han sagde nemlig i Begyndelsen af sit Foredrag, at der ved denne Sag var Spørgsmaal, om Grundloven skulde være et dødt Bogstav eller virkelig træde ud i Livet. Nu er det Noget, som jeg aldeles ikke kan indrømme, at der handles om et saa stort Spørgsmaal ved denne Sag. At Grundloven virkelig ikke er et dødt Bogstav, derom vidne vel saa mange Ting rundt om os, at vi ikke behøve at kalde dem til Vidne; vi behøve kun at kaste et Blik paa vor egen Forsamling og den Maade, hvorpaa vi her forhandle og de Gjenstande, som her omhandles, for at faae den fulde Overbeviisning om, at den virkelig er traadt ud i Livet. Men, naar der skulde ligge Noget i den Tale, som da blev ført, maatte det være dette: at, hvis dette Lovudkast gik igjennem, vilde det derved være sagt, at en i Grundloven given Frihed ikke indtræder i Livet, førend den ved en speciel Lov er bekræftet. Det kommer altsaa an paa, om den Frihed, som ved denne Lov gives, er saa utvivlsomt klart given i Grundloven, at det, ved at gjengive den i en ny Lov, er aabenbart udtalt, at Grundlovens Bestemmelse behøver denne specielle Sanction. Men nu sagde den ærede Taler for saa Secunder siden, at han af Forhandlingerne havde mærket, at det dog for mange Medlemmer af Thinget ikke var klart og ikke kunde ansees som utvivlsomt, at denne Lov directe laa i Grundloven. Men, naar dette nu ikke er utvivlsomt, saa kan den Lov, som kan reises, ligesaa godt opstaae hos Ministrene som hos andre Mennesker; thi Ministrene ere ikke mere klartskuende end Andre, saa at de skulde kunne udbrage sig den Lov, som erkendes at kunne reise sig for Andre. Der er nu virkelig opstaaet Lov, og Ministrene have efter den bedste Prøve troet, at Sagen ikke var ligefrem afgjort ved Grundloven; medens Ministeriet har hast en ligesaa klar Overbeviisning om, at Grundloven, udført, saaledes som den skal udføres, og hvortil ogsaa høre, at mange Love maae slutte sig til den, maatte føre hertil, at det laae indirecte i Grundloven, men ikke directe, og man fandt, at der var Anledning her i dette Tilfælde til at lade den indirecte Anledning gaae over til en virkelig indtrædende praktisk Følge. Saaledes troer jeg, at hele